

Київський університет імені Бориса Грінченка

Фаховий коледж «Універсум»

Циклова комісія природничих дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

2022 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Практики з основ природознавства і краєзнавства
для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо - професійного ступеня фаховий молодший бакалавр

Освітньо – професійної програми - Початкова освіта

Розробники: Камінецька Анна Романівна
викладач циклової комісії природничих дисциплін
Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка
Глухенька Людмила Миколаївна викладач циклової комісії природничих дисциплін
Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Камінецька Анна Романівна
викладач циклової комісії природничих дисциплін
Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка
Мальцева Людмила Володимирівна викладач циклової комісії
природничих дисциплін Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
природничих дисциплін

Протокол від « » _____ 2022 р. № ____

Голова циклової комісії _____ Людмила ГЛУХЕНЬКА

Робочу програму перевірено
« » _____ 2022 р.

Заступник директор
з навчально-методичної роботи _____ Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директор з навчальної роботи _____ Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання
	денна
Вид практики	Навчальна (практики з основ природознавства і краєзнавства)
Загальний обсяг кредитів / годин	1,5/ 45
Курс	II
Семестр	IV
Кількість змістовних компонентів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин	45
Заняття з викладачем	18
Самостійна робота	27
Тривалість (в тижнях)	1
Форма семестрового контролю	залік

2.Бази практики

Інформація про керівників практики Фахового коледжу «Універсум» Київського університете імені Бориса Грінченка та бази для проведення практики з природознавства і краєзнавства

студентів груп ПОфмб-1-20-4.0д, ПОфмб-2-20-4.0д

спеціальності 013 Початкове навчання

Групи	Вид практики	Керівник практики
ПОфмб-1-20-4.0д	Навчальна практика з природознавства і краєзнавства	Камінецька Анна Романівна
ПОфмб-2-20-4.0д	Навчальна практика з природознавства і краєзнавства	Мальцева Людмила Володимирівна

Навчальна практика з природознавства і краєзнавства проводиться на базі різних установ, серед яких:

Ботанічний сад імені академіка Олександра Фоміна <u>Київського національного університету імені Тараса Шевченка</u>	м. <u>Київ</u> , вул. <u>Симона Петлюри</u> , 1
Національний музей «Чорнобиль»	провулок Хорива, 1, Київ,
Національний науково-природничий музей НАН України	вулиця Богдана Хмельницького, 15,
Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка НАН України	вулиця Тимірязєвська,1
Національний природний парк "Голосіївський"	вулиця Генерала Родимцева, ба,
Національний музей медицини України	вулиця Богдана Хмельницького, 37,

3. Мета, завдання та зміст навчальної практики з природознавства і краєзнавства

Навчальна практика з природознавства і краєзнавства проводиться у IV семестрі .

Метою навчальної практики з природознавства і краєзнавства є вироблення в практикантів професійних умінь і навичок організації вивчення природи, методам практичного польового та камерального досліджень різних типів рослинності та видового складу тварин, сприяти формуванню вміння аналізувати зібрані матеріали природних комплексів своєї місцевості.

Основними завданнями практики є:

- виховання особистісно-мотиваційної готовності студентів Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка спеціальності «Початкова освіта» до роботи вчителя початкових класів;
- формування в студентів умінь і навичок проведення зоологічних та геоботанічних екскурсій (поведінка екскурсанта, орієнтування на місцевості, прийоми спостережень за тваринами, записи і зарисовки в щоденнику, фотографування, колекціонування польових матеріалів тощо);
- вивчення видового складу рослин і тварин різних флористичних, фауністичних комплексів (найбільш типовими і багато чисельними видами, які відносно легко визначаються в природі або представляють пізнавальний інтерес);
- ознайомлення з методами виявлення видового складу фауни і флори: безпосередні спостереження, експеримент, моніторинг тощо;
- вивчення впливу діяльності людини на особливості територіального розміщення, чисельності, поведінки деяких рослин та тварин, їхньої ролі у народному господарстві;
- вивчення методик проведення морфологічних описів рослин та тварин та геоботанічних описів природних комплексів.
- вироблення практичних професійних вмінь і навичок організації та проведення уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ»;

У процесі проходження навчальної практики з природознавства і краєзнавства у студентів мають бути сформовані такі компетентності:

№ в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст
ЗК-1	Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.	1-18
ЗК-2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації з різних джерел та формулювання логічних висновків.	1-18
ЗК-8	Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії. Здатність працювати в команді,	12-18

	здатність до співпраці	
ЗК-12	Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності.	12-18
ФК-3	Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань, умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту природознавчого матеріалу відповідної освітньої галузі початкової освіти.	12-18
ФК-14	Здатність учителя користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі й завдання навчання предмету в початковій школі.	12,13,18
ФК-15	Здатність моделювати та організовувати процес навчання предмету в початковій школі; спроможність учителя обирати необхідні засоби, форми й методи організації діяльності учнів у процесі навчання.	16,17
ФК-16	Здатність упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання певного предмету початкової школи.	15-17

Програмні результати навчання:

ПРН-5. Знати закономірності та теорію процесу навчального пізнання, сучасні навчальні технології.

ПРН-6. Знати методичні системи навчання учнів початкової школи освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

ПРН-7. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, під час розв'язування професійнозорієнтованих задач.

За результаті проходження практики студент(студентка)

Виявляє:

- сформованість природничо-наукового світогляду студентів на основі засвоєння ними основних концепцій природознавства;
- сформованість уміння у майбутнього вчителя початкової школи добирати та використовувати у навчально-пізнавальному процесі місцевого природознавчого і краєзнавчого матеріалу, здійснювати спостереження за довкіллям (об'єктами та явищами неживої та живої природи);
- здатність обґрунтовувати норми етичного, естетичного, морального ставлення людини до природи;
- здатність аналізувати елементарні уявлення та поняття про об'єкти та явища природи, їхні взаємозв'язки у системах «нежива-жива природа», «природа – людина», місця людини у навколишньому світі;
- уміння у майбутнього вчителя початкової школи систематично спостерігати за станом погоди та природи; вимірювати температуру повітря, силу вітру і хмарності; порівнювати об'єкти живої і неживої природи;

Володіє:

- навичками самоосвітньої діяльності, роботи з додатковими джерелами інформації;
- вміннями розкривати причинно-наслідкові зв'язки у природі;
- вмінням вести календар спостереження за погодою і природою;
- уміннями користуватися географічними картами та планом місцевості, визначати географічні координати та масштаб карти.

Розуміє:

- сутність ознак та відмінностей об'єктів живої і неживої природи, основних взаємозв'язків у довкіллі, роль кожного з компонентів у довкіллі та житті людини;
- обізнаність студентів у властивостях води, ґрунту і повітря;
- сутність характеристик та відмінностей між культурними і дикорослими рослинами, свійськими і дикими тваринами;
- сезонні зміни в неживій природі, в житті рослин і тварин, значення рослин і тварин для природи і життя людей;

4. Структура навчальної практики з природознавства і краєзнавства

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторні				Самостійна
		Конференції	Практичні роботи	Семінари	Модульний контроль	
Змістовий модуль 1. Нежива природа						
Тема 1. Організація і проведення спостережень за природою	7	2	2			4
Тема 2. Будова Всесвіту	6		2			4
Тема 3. Форми земної поверхні рідного краю	6		2			4
Тема 4. Вода, водойми рідного краю	2					2
Разом	21	2	6			15
Змістовий модуль 1. Жива природа						
Тема 5. Рослини рідного краю	6		2			4
Тема 6. Тварини рідного краю	6		2			4
Тема 7. Природоохоронні території	8	2	2			4
Тема 8. Методика проведення еколого-натуралістичної роботи в початковій школі	4		2		2	
Разом	24	2	8		2	12
Усього	45	4	12		2	27

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Жива природа

Тема 1. Організація і проведення спостережень за природою

Проведення систематичних спостережень за погодою, змінами в неживій природі за допомогою різноманітних приладів (флюгера, термометра, гномона) та живій природі. Спостереження за об'єктами неживої природи. прогнозування погоди. Фенологічні зміни в природі. Ведення календаря природи. Довготривалі, короткочасні зміни в природі. Сезонні зміни в житті природи. Визначення кута падіння сонячних променів за гномоном.

Основні поняття теми: календар погоди, графік температури повітря, діаграма хмарності, роза вітрів, флюгер, гномон.

Практична робота 1. Ведення календаря погоди. Побудова графіків «Роза вітрів», «Діаграма хмарності»

Практична робота 2. Спостереження за погодою, змінами в неживій природі.

Тема 2. Всесвіт. Будова Всесвіту.

Земля - планета Сонячної системи. Форма та розміри Землі. Докази та наслідки кулястості Землі. Уявлення стародавніх людей про Землю. Математичні розміри Землі. Нові дослідження планет Сонячної системи. Гіпотези походження Сонячної системи. Параметри Сонця. Зовнішні та внутрішні планети, супутники планет. Місяць-супутник Землі. Вимірювання відстаней у космосі. Всесвіт. Основні відомості про будову Всесвіту. Зоряні світи - галактики, види небесних тіл та їх особливості. Особливості енергетики Всесвіту.

Основні поняття теми: Сонячна система, планети, Сонце, астрономічна одиниця, світловий рік, Галактика, планети та їх супутники, сонячний вітер, радіус, об'єм, зовнішні планети, внутрішні планети. Всесвіт, галактики, Чумацький шлях; види небесних тіл - планети, зорі, сузір'я, астероїди, комети, метеори, метеорити, космічні промені, орбіта, телескоп.

Практична робота 3. Орієнтування за Сонцем, Полярною зіркою, місцевими ознаками та Місяцем.

Тема 3. Форми земної поверхні рідного краю.

Літосфера. Внутрішня будова Землі. Мінерали та гірські породи. України. Види мінералів та гірських порід. Поняття «рівнини», «гори». Основні форми рельєфу України. Відмінності між основними формами рельєфу. Внутрішні сили, що зумовлюють зміни земної кори. Максимальні, середні висоти.

Основні поняття теми: мінерали, гірські породи: магматичні, осадові, метаморфічні, корисні копалини, літосферні плити, повільні коливання літосфери, земна кора, літосфера, рівнини, височини, Київське плато.

Практична робота 4. Огляд рельєфу суші на фізичній карті України.

Тема 4. Вода, водойми рідного краю.

Гідросфера. Будова гідросфери: її основні частини. Основні складові частини гідросфери. Схема світового кругообігу води. Води суходолу, води атмосфери. Властивості гідросфери, значення в природі і житті людини. Проблема забруднення водних ресурсів. Моря, затоки, протоки. Властивості морської води. Річкова сітка України, Київської області. Типи живлення річок. Характер течії, будова річки. Значення внутрішніх вод в господарстві людини.

Основні поняття теми: гідросфера, агрегатний стан води. Прозорість, твердість. Море, річка русло, долина річки, тераса, течія, мінеральні ресурси, озеро, улоговина. Кругообіг води, водні ресурси.

Змістовий модуль 2. Жива природа

Тема 5. Рослини рідного краю.

Різноманітність живих організмів. Царство рослин. Значення рослин у природі та житті людини. Основні ознаки рослин. Види рослин. Групи живих організмів та їх різноманітність. Риси подібності та відмінності в будові між тваринами. Рослина-цілісний організм. Ознаки царства рослин. Підцарство вищі рослини.

Систематика рослин. Основні групи рослин: царство, відділ, клас, порядок, родина, рід, вид. Загальна характеристика нижчих рослин. Вегетативні органи рослин: корінь, пагін, стебло, листки, квітка, плід, насіння. Вегетативні та генеративні органи рослин. Функції листка. Різноманітність листків за структурою. Будова бруньки. Видозміни пагонів. Суцвіття та плоди.

Основні поняття теми: організм, голонасінні, водорості, підцарство, гаметофіт, спорофіт, клас, порядок, родина, рід, вид, автотрофи, гетеротрофи, бактерії, корінь, пагін, стебло, листок, квітка, плід, насіння, суцвіття, стебло.

Практична робота 5. Вивчення квітково-декоративних рослин Ботанічного саду ім. М.Гришка

Практична робота 6. Рослини рідного краю. Вивчення рослин в Ботанічному музеї НАН України.

Тема 6. Тварини рідного краю. Царство тварини: загальні відомості. Значення тварин у природі й житті людини. Основні ознаки тварин. Систематика тварин. Характеристика типу губки. Основні ознаки класу комахи, риби, плазуни, земноводні, ссавці. Видовий склад тварин, характерних для зооценозів лісу, луків, степу, 7 Кримських і Карпатських гір. Тварини, які занесені до Червоної книги України. Перелітні і зимуючі птахи нашої місцевості..

Основні поняття теми: тварини, царство, клас, тип, ряд, зовнішня будова, внутрішня будова, безхребетні тварини, комахи, систематика, звірі, свійські, дикі тварини.

Практична робота 7. Тварини рідного краю. Вивчення тварин у Зоологічному музеї НАН України.

Тема 7. Природоохоронні території України.

Природно-заповідний фонд України, Київської області. Природоохоронні комплекси: заповідник, заказник, національний парк, дендрологічний парк. Генофонд рослин і тварин, типові та унікальні ландшафти. Категорії природно-заповідного фонду Київської області. Моніторинг довкілля в Україні. Сучасна геоекологічна ситуація в Україні, Київській області. Проблеми раціонального використання і охорони видів природних ресурсів в Україні.

Основні поняття теми: Заповідник, природний національний парк, заказник, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічний сад, дендрологічний парк, екологія, моніторинг, екологічна проблема, забруднення.

Практична робота 8. Екскурсія до державного дендрологічного парку «Олександрія». Знайомство з природними об'єктами, різноманітним видовим складом рослин, з архітектурними об'єктами парку.

Практична робота 9. Вивчення взаємозв'язків між компонентами природи в місцевому природно-територіальному комплексі «Голосіївський ліс».

Тема 8. Методика проведення еколого-натуралістичної роботи в початковій школі.

Методи та форми роботи під час проведення еколого-натуралістичної роботи.

Екологічна стежинка. Значення екологічної стежинки.

Основні поняття теми: Форми роботи, принцип, метод, екологія, біоценози.

6.Зміст практики

6.1.Особливості організації і проведення практики

Особливістю організації і проведення практики з природознавства та краєзнавства є те, що вона розрахована на проведення в умовах великого міста і з використанням різноманітних базових об'єктів. Для організації і проведення цієї практики викладачами циклової комісії природничих дисциплін Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка розроблена Навчальна програма практики. Практика розрахована на 1,5 кредиту навчального часу і включає розділи: нежива природа, жива природа.

Організація практики передбачає екскурсії груп під керівництвом викладача, камеральну обробку матеріалів, ведення щоденників практики, виконання самостійних спостережень, участь в природоохоронних заходах, оформлення звітів за результатами практики.

Підсумковою формою контролю знань студентів є залік.

Викладачами ЦК природничих дисциплін розроблені Методичні рекомендації для студентів «Навчальна практика з природознавства та краєзнавства», що містять інформаційно-пізнавальний матеріал, методичні рекомендації для організації і проведення спостережень за погодою; орієнтування на місцевості; проведення екскурсій, методичні рекомендації до написання звітів за результатами екскурсій, завдання для самостійної роботи студентів, список основної та додаткової літератури.

Основні форми роботи на практиці:

- а) екскурсії з викладачем; обробка зібраного матеріалу;
- б).виконання практичних робіт;
- в) самостійні спостереження;
- г).виконання самостійної роботи.

Порядок проведення заняття може бути вибраний викладачем довільно: залежно від розкладу практики, місцевих природних умов він може мінятися. Сезонні екскурсії проводяться по постійному маршруту, що дозволить виявити зміни в неживій і живій природі за різні часові відрізки. Екскурсії зазвичай передусе інструктаж, що проводиться викладачем, в ході якого студенти знайомляться з правилами поведінки, коротким змістом теми, необхідним устаткуванням, а також з планами обробки матеріалу екскурсії, для того, щоб бути готовим до проведення самостійних спостережень.

Спостереження студенти проводять за завданням викладача як самостійну роботу вдома, під час екскурсій, прогулянок.

Протягом практики за допомогою приладів вимірюються такі метеорологічні величини:

- а) атмосферний тиск;
- б) температура повітря;
- в) напрямок вітру;
- г) атмосферні опади;
- д). стан неба.

Одночасно з інструментальними спостереженнями проводять також візуальні спостереження за хмарністю, горизонтальною видимістю, атмосферними явищами, станом поверхні ґрунту, водойм та станом погоди на час спостережень і між ними.

У процесі практики кожний студент веде щоденник погоди за таким планом:

- а) визначається загальний характер погоди протягом доби;
- б) відмічаються явища погоди;
- в) складаються зведені таблиці результатів спостережень;
- г) вивчається добовий хід найважливіших метеорологічних величин.

Для виконання самостійного завдання потрібна робота з літературою, виготовлення фотографій, малюнків, ведення записів.

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

При перевірці та оцінюванні знань, якими оволодів майбутній спеціаліст застосовуються такі критерії:

- ♣ високий понятійний рівень;
- ♣ глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється;
- ♣ осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом;
- ♣ логічність та послідовність під час відповіді;
- ♣ доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися;
- ♣ самостійність мислення;
- ♣ впевненість в правоті своїх суджень;
- ♣ вміння виділяти головне;
- ♣ вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки;
- ♣ вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми;
- ♣ стилістично грамотна мова.

№	Назви тем	Кількість год	Кількість балів
1	Тема 1. Організація і проведення спостережень за природою - Виписати короткочасні та довготривалі передбачення погоди на літо. - за результатами спостережень скласти графік температур, розу вітрів, діаграму хмарності.	2	5
2	Тема 2. Всесвіт. Будова Всесвіту. - Розглянути поняття Галактика. Описати одну з Галактик. - Підготувати есе про одну із планет Сонячної системи.	2	5
3	Тема 3. Форми земної поверхні рідного краю. - Скласти перелік корисних копалин Київської області, вказавши їх основні властивості. - Виписати основні форми земної поверхні рідного краю.	2	5
4	Тема 4. Вода, водойми рідного краю. - Виписати значення води в природі. - Скласти перелік головних річок України, вказавши їх притоки.	3	5
5	Тема 5. Рослини рідного краю.	2	5

	- Навести списки рослин, занесених до Червоної книги України. - Навести списки рослин Червоної книги Київської області		
6	Тема 6. Тварини рідного краю. - Навести списки комах, птахів, земноводних, плазунів, риб, занесених до Червоної книги України.	2	5
7	Тема 7. Природоохоронні території України. -Написати коротку історію створення ландшафтного парку «Олександрія». - З'ясувати загальні відомості про Голосіївський ліс. а) географічне положення; б) історія виникнення; в) флора; г) фауна.	2	5
	Разом	15 год	35 бал

Критерії оцінювання:

Самостійна робота з кожної теми за робочою навчальною програмою оцінюється у сумі в діапазоні від 0 балів до 5 балів:

5 балів – робота виконана в повному обсязі;

4 бали – якщо допускаються незначні помилки;

3 бали – обсяг виконаної роботи становить 50% - 40%;

2 бали - обсяг виконаної роботи становить 20% - 30%;

1 бал - обсяг виконаної роботи становить менше 10%

Контроль самостійної роботи здійснюється у вигляді:

- тестування;
- співбесіди;
- заповнення зошиту з самостійної роботи

6.3.Обов'язки студентів під час проходження практики.

Студенти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка при проходженні практики зобов'язані:

- бути на установчій конференції, щоб до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно розпочати практику;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил техніки безпеки;

нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно здати звітну документацію з практики;
- брати участь у підсумковій конференції.

6.4.Обов'язки керівників практики від Фахового коледжу «Універсум»

:

- перед початком практики проводить інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки,
- надає студентам-практикантам необхідних документів (програми, календарний план, методичні рекомендації та ін.), перелік яких встановлює навчальний заклад;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики;
- контролює забезпечення нормальних умов проведення практики студентами;
- веде або організовує ведення контролю за відвідуванням студентами екскурсій і занять;
- приймає звітну документацію з практики.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності	Максимал. кількість балів	I змістовий модуль		II змістовий модуль	
		кількість одиниць	кількість балів	кількість одиниць	кількість балів
Участь в установчій та звітній конференціях	2	1	2	1	2
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15
Модульний контроль (Звіт з практики)	25	-		1	25
Максимальна кількість балів:			55		75
Разом	130 балів				
Розрахунок коефіцієнта:	$130/100=1,3$				

7.2.Перелік звітної документації

Кожен студент по завершенню практики зобов'язаний представити:

1. Щоденник, який оформлений за відповідним зразком, де повинна бути чітко і конкретно описана робота студента під час практики.
2. Звіт про проходження практики.
3. Індивідуальне практичне завдання (гербарій рослин, колекція листків, насіння та плодів тощо).

7.3.Вимоги до звіту про практику.

Звіт практики оформлюється на окремих аркушах формату А4, його обсяг має становити не більше 5-7 сторінок рукописного або друкованого тексту. Він повинен мати наскрізну нумерацію сторінок.

У звіті про проходження практики повинні бути представлені наступні розділи: 1. Мета та завдання практики з основ природознавства і краєзнавства.

2. Розділ з охорони праці (техніки безпеки).
3. Характеристика місця проходження (району) польової практики.
4. Самостійні роботи під час практики.
5. Опис завдань на кожний день, які виконувалися під час практики .
6. Висновки.
7. Список літературних джерел.
8. Додаток: ілюстративний матеріал.

7.4. Форми проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання.

Захист матеріалів практики:

Захист матеріалів практики відбувається у призначений цикловою комісією час (день) перед звітом на підсумковій конференції. Керівником перевіряється оформлення щоденників студентів, якість та повнота відображення у звіті всіх аспектів практики, якість виконання практичних завдань та підготовлених матеріалів студентами. Звіт практики з основ природознавства і краєзнавства має відображати виконання усіх завдань практики.Звіт з практики має відповідати вимогам до його написання та оформлення, бути захищеним у порядку і строки, передбачені програмою з навчальної практики з природознавства і краєзнавства.

7.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Рейтингова оцінка	Кількість балів
Відмінно	A	100-90
Дуже добре	B	82-89
Добре	C	75-81
Задовільно	D	69-74
Достатньо	E	60-68
Незадовільно	F	0-59

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Карпенків С.Х. Концепція сучасного природознавства: Підручник для вузів / С.Х. Карпенків. - Х.- Академічний проспект, 2016.- 198с.
2. Нечитайло В. А., Кучерява Л. Ф. Ботаніка. Вищі росли: Навчальний посібник/ Нечитайло В. А., Кучерява Л. Ф. К : Фітосоціоцентр, К.- Генеза, 2017. 432 с.
3. Грущинська І. В. Я досліджую світ. Як спостерігати за природою: навчальний посібник. 1-4 кл. / Ірина Василівна Грущинська. – Тернопіль:: Навчальна книга - Богдан, 2019. – 296 с.
4. Неведомська Є.О., Маруненко І.М., Омері І.Д. Ботаніка. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Е. О. Неведомська.– К. : Центр учбової літератури, 2015. – 218 с.
5. Неведомська Є.О., Маруненко І.М., Омері І.Д. Зоологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Е.О. Неведомська. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 290 с.
6. Крайнова А.О., Пересипкіна Т.М. Посібник з навчально-польової практики з ботаніки / А.О. Крайнова. – Запоріжжя: ЗДУ, 2016.- 306с.

9. Додаткові ресурси:

1. Барановська В.А. Екологічний атлас України / В.А. Барановська. – К.: Географіка, 2015.– 60 с.
2. Кмишин І.А., Гречко І.П. Астрономія. Навч. посібник для 11 кл. / І. А. Климичин. – К.: «Знання України», 2018. – 248 с.
3. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник. – К., 2015. – 489 с.
4. Червона книга України. Рослинний світ. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2006.
5. Яришева Н.Ф. Основи природознавства. Природа України / Н.Ф. Яришева. – К.: Вища школа, 2013. – 400 с.

10. Інформаційні ресурси:

1. Навчально-польова практика з природознавства: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bazar.od.ua/kniga_shhodennik_sposterezhen_navchalnopolova_praktika_z_osnov_prirodoznavstva-174985
2. Навчальна практика з природознавства: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://geographer.com.ua/tags/navchalna-praktika-z-prirodoznavstva>
3. . Навчальна практика з методики навчання природознавства: [Електронний ресурс] – Режим доступу: pandia.ru/text/78/369/84-2.php